

Dopad COVID-19 na sektory poľnohospodárstva a rybného hospodárstva

HODNOTENIE COPA A COGECA

20. - 30. marca 2020

• Zabezpečenie dobrého fungovania jednotného trhu:

V týchto ťažkých časoch sa naši poľnohospodári a ich družstvá zaväzujú každý deň poskytovať všetkým európskym spotrebiteľom bezpečné, cenovo dostupné a kvalitné jedlo. Dodávka agropotravinárskych výrobkov je v súčasnosti stále stabilná.

Pracujeme spolu a zahŕňa to mnoho ďalších organizácií v agropotravinárskom dodávateľskom reťazci, ako aj európske inštitúcie, aby sme zaistili, že naša spoločná reakcia je koordinovaná a účinná z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska.

Vzdávame hold všetkým tým v celej spoločnosti, ktorí neúnavne pracujú na riešení krízy v oblasti verejného zdravia, ktorú spôsobuje COVID-19. V potravinovom dodávateľskom reťazci venujú oddaní ľudia všetku svoju energiu, čas a odhodlanie plniť toto dôležité poslanie: nasýtiť ľudí. Urobíme všetko, čo je v našich silách, aby sme sa ubezpečili, že naše potravinové systémy budú naďalej fungovať udržateľne a efektívne počas celej zdravotnej krízy a prijatých ochranných opatrení.

Ponúkame spoluprácu európskym inštitúciám vo forme štruktúrovaného dialógu s cieľom zabezpečiť, aby reakcia na konferenciu COVID-19 bola koordinovaná a účinná, a to tak počas krízy, ako aj po nej.

Copa a Cogeca uvítali uverejnenie usmernení Komisie o správe hraníc ako dobrý prvý krok. Implementácia „zelených pruhov“ priniesla určité zlepšenie v porovnaní s predchádzajúcimi týždňami, stále však čelíme problémom v najviac postihnutých regiónoch. Vyzývame inštitúcie Európskej únie, aby pokračovali vo vykonávaní potrebných opatrení s cieľom zabezpečiť hladké fungovanie jednotného trhu, a najmä poľnohospodárstva EÚ.

Okrem toho, vzhľadom na ďalšie sprísňovanie obmedzení, musia byť farmy a družstvá poľnohospodárov schopné pokračovať vo svojej činnosti, aby mohli občanom EÚ zaručiť každodennú dodávku potravín a vedľajších produktov. Preto sa musia zaviesť všetky opatrenia, ktoré môžu ochrániť a zabezpečiť fungovanie poľnohospodárskej činnosti a jej hodnotového reťazca. Z poľnohospodárskeho hľadiska potrebujeme silné trhové opatrenia vo všetkých odvetviach, ktoré sú financované mimo rozpočtu SPP.

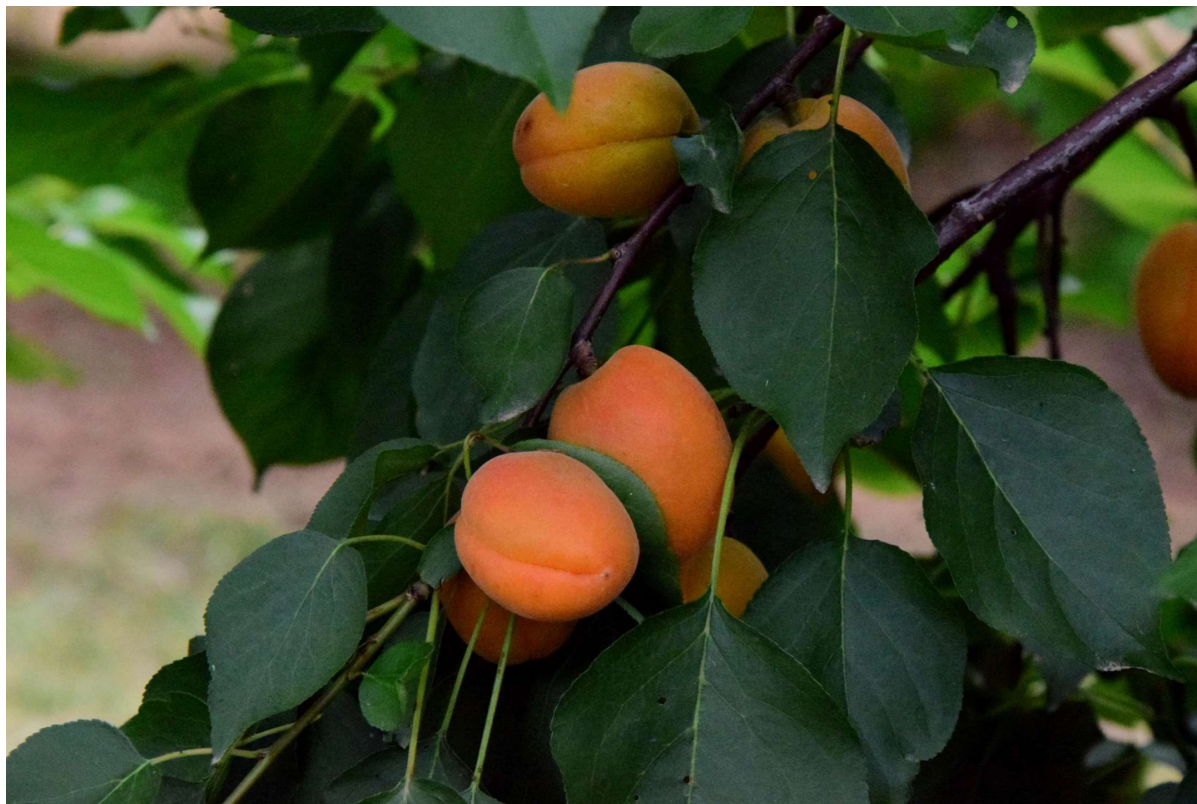
Nasledujúca analýza odráža vývoj v agropotravinárskom reťazci. Tento dokument predstavuje neúplné zhrnutie príspevkov členských organizácií Copa a Cogeca v EÚ-28.

• Sektorová analýza:

Kvety a okrasné rastliny:

Sektor škôlok, kvetín a podstielky bol zasiahnutý tvrdo a naliehavo potrebuje podporu. Výrobcovia nedokážu pokryť svoje výrobné náklady a plánovanie budúcich výrobných cyklov je pozastavené. Investície do výroby v roku 2021 sú ohrozené nedostatkom likvidity. Vyzývame Komisiu, aby vyčlenila rozpočet mimo SPP a aby zaviedla konkrétne opatrenia na riešenie vážnych narušení trhu

spojených s programom COVID-19 v odvetví kvetín a okrasných rastlín. Pracovná skupina skúma dočasné a výnimočné opatrenia na zmiernenie situácie podnikov s cieľom zabezpečiť investície a pracovné miesta vo vidieckych oblastiach.

Ovocie a zelenina:

Sektor je dramaticky zasiahnutý prepuknutím choroby COVID-19. Pestovatelia ovocia a zeleniny a ich družstvá sú mimoriadne znepokojení tým, že nedostatok pracovných síl povedie k tomu, že úroda zostane nepozbieraná (špargľa, červené ovocie, jahody, kôstkoviny, huby). Niektorí výrobcovia zvažujú zníženie výroby určitých druhov zeleniny. Nedostatok pracovníkov a prostriedkov na ochranu a pravidlá sociálneho dištancovania v oblasti dopravy a bývania by mohli ohroziť správny vývoj plodín a marketingu a neskôr zasiahnuť dodávateľský reťazec EÚ s ovocím a zeleninou. Táto situácia bude mať jednoznačne finančné dôsledky a môže tiež ovplyvniť zmluvné požiadavky.

Aj keď dopyt a vývoz dobre fungujú, v niektorých výrobných oblastiach existujú problémy s prispôbením súvisiace s mobilitou. Kvôli ohniskom ohniska nákazy v určitých oblastiach sa vodiči kamiónov zdráhajú cestovať z / do týchto oblastí. Táto situácia by mohla ohroziť vnútorné fungovanie trhu EÚ s ovocím a zeleninou.

V súčasnosti sa situácia v oblasti ovocia a zeleniny medzi jednotlivými produktmi značne líši. Kolísanie vstupných cien poľnohospodárskeho podniku sa však musí vnímať v celkovom kontexte celého dodávateľského reťazca, jeho partnerstiev a trhových podmienok. Väčšina cien ovocia a zeleniny však mierne klesla. Dopyt po niektorých druhoch (napr. výrobky s dlhou skladovateľnosťou) a nákupy v supermarketoch sa zvýšili, ale dopyt po iných druhoch ovocia a zeleniny, ako sú jahody, špargľa, šalát, pór, uhorky a tradičné komerčné kanály, sa oslabil. V dôsledku toho majú organizácie výrobcov špecializované na tieto druhy zeleniny a ich odbyt vážne ťažkosti.

Organizácie výrobcov zvažujú revíziu operačných programov s cieľom spustiť opatrenia na prevenciu a krízové riadenie a prispôbiť svoje plánované investície svojej súčasnej finančnej situácii,

súčasným prioritám a potrebám. Straty spôsobené vypuknutím vírusu COVID-19 sa pridávajú k škodám spôsobeným neočakávaným mrazivým počasím a prepuknutím výskytu škodcov a chorôb.

Copa a Cogeca požadujú väčšiu pružnosť v schéme EÚ pre organizácie výrobcov v sektore ovocia a zeleniny. Komisia by okrem toho mala vyčleniť rozpočet mimo SPP a implementovať osobitné nariadenie s výnimočnými opatreniami na riešenie vážnych narušení trhu spojených s COVID-19 v sektore ovocia a zeleniny, ako súčasť všeobecného prístupu núdzovej podpory poľnohospodárskeho sektoru.

Mlieko a mliečne výrobky:

Trh s mliekom a mliečnymi výrobkami vykazuje určité znaky možného narušenia. Toky mliečnych výrobkov sú nevyhnutné pre správne fungovanie trhu, je však potrebné súkromné skladovanie, aby sa zmiernili niektoré tlaky na trhu. Je potrebné posúdiť vplyv na program školských schém.

Sektor mäsa:

Vzhľadom na zmenu štruktúry trhu sa dopyt naďalej posúva smerom k výrobkom, ako je mleté mäso a predné štvrtiny, namiesto mäsa vyššej hodnoty, kačíc, perličiek a husacieho mäsa alebo sezónnych výrobkov, ako je jahňacie mäso.

Všetky tieto zmeny budú mať významný vplyv na ekonomickú návratnosť sektora. Preto bude potrebná určitá podpora riadenia trhu, ktorá bude pochádzať mimo poľnohospodárskeho rozpočtu. Sektor oviec môže potrebovať súbor opatrení vrátane posúdenia súkromného skladovania jahňaciny. Dovozy mäsa vyššej hodnoty do EÚ, najmä hovädzieho mäsa, sa musia prehodnotiť a ak sa situácia bude ďalej zhoršovať, budú pravdepodobne potrebné určité trhové opatrenia. Uvažujeme aj riadením tarifných kvót, výnimočnými opatreniami na pokrytie nákladov na chov zvierat na farmách, flexibilitou s pomocou de minimis, očakávaním platieb, flexibilitou, pokiaľ ide o mieru produktivity a hustotu hospodárskych zvierat, a podporovaním európskej jahňaciny na maloobchodnej úrovni.

Hoci trh s bravčovým mäsom je celkovo stabilný, odvetvie potrebuje dočasný režim súkromného skladovania prasiatok, ktoré sa pôvodne predávali prostredníctvom kanála HoReCa, aby sa zabránilo zničeniu potravín. Sektor hydiny zostáva aj naďalej stabilný, je však potrebná príprava, aby sa predišlo dovozom, ktoré využívajú existujúce dovozné tarifné kvóty ovplyvňujúce trhové štruktúry v strednodobom horizonte, pričom sa zachovávajú obchodné toky tak interne, ako aj externe.

Preprava živých zvierat sa musí riešiť pomocou zrýchlených hraničných kontrol z dôvodu požiadaviek na dobré životné podmienky zvierat. **Žiadame o opätovné zavedenie spracovaných živočíšnych bielkovín pre neprežúvavce s cieľom znížiť výrobné náklady. Plne podporujeme aj všetky kroky EÚ zamerané na obmedzenie šírenia ASF v niektorých častiach EÚ.**

Obilniny a olejniny:

V sektore obilnín rastú ceny na medzinárodných trhoch. Napriek tomu v niektorých regiónoch EÚ dochádza k poklesu cien. Doprava obilnín a olejnin je hlavným problémom. Napriek niektorým zlepšeniam po uverejnení usmernení Komisie o správe hraníc stále čelíme určitým prerušeniam. Zabezpečenie správneho fungovania jednotného trhu je rozhodujúce.

Slniečnicový olej je najviac zasiahnutý uzatvorením kanálu HoReCa. Dopyt po rastlinných olejoch sa výrazne znížil na trhu s biopalivami v porovnaní s trhom s potravinami. Je dôležité pokračovať v miešaní biopalív s fosílnymi palivami, pretože výroba biopalív poskytuje ako vedľajší produkt stály prísun živočíšnych krmív bohatých na bielkoviny. Okrem toho je dôležité zachovať súčasné opatrenia na dovoz bionafty s pôvodom v USA.

Polnohospodári nakupujú viac krmív, čo stimulovalo výrobu krmných zmesí. Výsledné zvýšenie dopytu spracovateľov po surovinách viedlo k nárastu dopytu po proteínových zložkách. Ďalšie faktory, ktoré hýbu cenami na svetových trhoch ovplyvnili cenu sójovej múčky. Ceny sójových bôbov a repky olejnej vzrástli v dôsledku dopytu.

Zemiaky:

Ochranné opatrenia v EÚ a na celom svete ovplyvňujú trh so zmrazenými zemiakovými výrobkami. Výsledkom je, že v mnohých členských štátoch existuje prebytok zemiakov. Pre objemy, na ktoré sa nevzťahujú zmluvy s spracovateľmi, už neexistuje trh a na voľnom trhu so zemiakmi neexistuje cenová ponuka. Spotreba ošúpaných zemiakov sa v niektorých oblastiach znižuje o 50 - 80%. V dôsledku toho kupujúci prehodnocujú objemy, ku ktorým sa zaviazali v zmluvách týkajúcich sa zemiakov z dôvodu nedostatku odbytísk pre nasledujúcu úrodu.

Pestovatelia zemiakov by mali hľadať alternatívne odbytiská, ako sú krmivo pre zvieratá alebo metanizácia, ale objem týchto odbytísk je veľmi obmedzený a nie sú finančne výhodné. Inak budú pestovatelia nútení zničiť produkciu. Ničenie je nákladné, okolo 70 EUR/t. Straty príjmov budú pre príslušných výrobcov značné. Potrebujú finančnú podporu, pretože dopyt po priemyselných zemiakoch sa dramaticky znížil. V niektorých oblastiach sa morenie osiva zmenilo z dôvodu problémov s prepravou a vyhýbanie sa obmedzeniam.

Víno a olivový olej:

Sektor naďalej čelí poklesu spotreby v dôsledku uzavretia odvetvia HoReCa, agroturistiky a prebiehajúcich obchodných sporov. Vplyv na vývoz výrobkov s vysokou hodnotou bude závisieť od odolnosti tradičných trhov (napr. USA a Veľkej Británie) a globálneho oživenia.

Med:

Včelári sa pri veľkej časti svojej výroby spoliehajú na priamy predaj prostredníctvom miestnych trhov. Povinné zatvorenie miestnych trhov vo viacerých krajinách má priamy negatívny vplyv na ich

ekonomickú životaschopnosť. Včelári tiež čelia problémom s dodávkami zariadení, ako sú vosk a rámy.

Tabak:

Pestovanie tabaku je veľmi náročné na pracovnú silu, najmä od mája do októbra. Musíme zabezpečiť prístup k práci.

Akvakultúra:

Zúženie odbytov na trhu spôsobuje výrazné zníženie cashflow pre rybnie farmy, ktoré sa zhoršuje aj oneskorením platieb v dôsledku problémov s likviditou klientov, nákladnejšou dopravou a zvyšovaním výrobných nákladov v dôsledku predĺžených výrobných cyklov na farmách (spôsobených obmedzeniami trhu). Manažment zásob rastúceho objemu živej biomasy sa pre chovateľov rýb stáva hlavnou výzvou z hľadiska riadenia rizika a nákladov. Preto je potrebné nájsť rýchle, inovatívne a životaschopné spôsoby na zníženie množstva biomasy, ako je skladovanie, filetovanie, zmrazenie alebo iné.

Supermarkety okrem toho radšej predávajú výrobky pripravené na okamžité použitie, ako sú napríklad balené filé a spotrebitelia ich kupujú radšej namiesto čakania na ryby na pultoch. Infraštruktúra je však vo väčšine krajín nedostatočná na to, aby pokračovala v balení všetkých produktov chovaných na rybích farmách. Preto je potrebná podpora, ktorá chovateľom rýb pomôže dodávať tieto výrobky. Okrem toho je tiež nevyhnutné propagovať výrobky z rýb EÚ; inak by mohli byť nahradené dovozom z tretích krajín. Rybné farmy v EÚ pozostávajú väčšinou z mikropodnikov (napríklad 75% v Taliansku), čo im ešte sťažuje prípravu žiadostí o financovanie alebo prispôsobenie sa narušeniam trhu.

• Medzinárodné trhy:

COVID-19 predstavuje zničujúci doplnok k pretrvávajúcim ťažkostiam v medzinárodnom obchode a neistotám týkajúcim sa procesu Brexitu. Vplyv na vývoz výrobkov s vysokou hodnotou bude závisieť od globálneho oživenia. Na niektorých medzinárodných trhoch došlo k zlepšeniu, pretože ázijské trhy postupne obnovujú svoju činnosť. Naši členovia sa však čoraz viac obávajú možného vplyvu na obchod v dôsledku vývoja krízy verejného zdravia COVID-19, ktorú zažívajú niektorí hlavní obchodní partneri EÚ (napr. Severná Amerika). To by mohlo viesť k ďalším prekážkam v administratívnych postupoch, nedostatkom v logistike a zmenám návykov týkajúcich sa spotreby v dôsledku opatrení zavedených na boj proti vírusu.

Náklady na dopravu zvýšili (napr. v prípade ovocia a zeleniny o 50%; v prípade obilia o 15% až 20%). Prístup k nákladnej a leteckej doprave je čoraz ťažší.

Pri zohľadnení všetkých vedeckých problémov týkajúcich sa verejného zdravia musí EÚ udržať svoj obchodný tok tak interne, ako aj externe, a zároveň monitorovať vývoj v každom zo sektorov poľnohospodárskych výrobkov EÚ..

• Prístup k práci:

Nedostatok pracovných síl je jedným z najnaliehavejších zdrojov obáv. Krajiny ako Fínsko, Nemecko, Maďarsko alebo Španielsko sú vážne postihnuté obmedzením pohybu na hraniciach a nedostatkom zahraničných pracovníkov, pokiaľ ide o sezónnych pracovníkov v rámci EÚ aj mimo EÚ.

Tento týždeň Európska komisia uverejnila „usmernenia týkajúce sa výkonu voľného pohybu pracovníkov“, v ktorých sa uvádzali odkazy na sezónnych pracovníkov, ako aj na vyslaných a cezhraničných pracovníkov. Poľnohospodársky sektor ako celok však nie je uvedený ako kritický sektor, čo medzi našimi členmi vyvoláva pochybnosti o tom, ako a do akej miery sa tieto usmernenia budú vykonávať..

Európska komisia prijala tento týždeň iniciatívu CRII+. 37 miliárd EUR okrem iného posilní systémy krátkodobého zamestnávania. V nadchádzajúcich týždňoch uvidíme, ako sa tieto opatrenia prejavia a ako sa naši členovia vyrovnávajú s krízou COVID-19.

- **Neférové obchodné praktiky:**

Od začiatku pandémie sa zvýšilo množstvo správ o používaní neférových obchodných praktík.

Okrem tradičného tvrdého tlaku, ktorý maloobchodníci vyvíjajú pri rokovaniach o zmluvách, naši členovia hlásia aj zvýšenie počtu zrušených zmlúv, ktoré niekedy vedie k zničeniu výrobkov podliehajúcich skaze. Situáciu je potrebné podrobnejšie sledovať.